

การพัฒนาศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพ
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม
เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0
**The Development of Strategies in
Preparing Nakhon Pathom High School Students'
Vocational Skills for Thailand 4.0**

มาลัย ทองลิมา¹

Malai Thongsima¹

วรรณวีร์ บุญคุ้ม²

Wannawee Boonkum²

นรินทร์ สังข์รักษา³

Narin Sangraksa³

19

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการการเตรียมพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 2) ร่างและนำเสนอยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 30 คนโดยการจัดประชุมข้อเสนอเชิงนโยบาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาพัฒนศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงสร้าง แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพในระดับเบื้องต้น เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลเชิงลึกมีไม่เพียงพอ บุคลากรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านทักษะอาชีพมีจำนวนจำกัด ขาดการบูรณาการฐานข้อมูลผู้ประกอบการในท้องถิ่น ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะอาชีพ จึงขาดความร่วมมือในการส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนด้านทักษะอาชีพ จึงมีความต้องการในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรให้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมพร้อมด้านทักษะอาชีพ

2. ร่างและนำเสนอยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาความพร้อมด้านการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ 2) การพัฒนามาตรฐานด้านศักยภาพของผู้เรียน 3) การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะอาชีพ และ 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการศึกษา ซึ่งผลการประเมินการนำเสนอยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม สังคมไทย 4.0

Abstract

This research aimed to 1) study the general information and needs for vocational skills in preparing Nakhon Pathom high school students for Thailand 4.0, and; 2) draft and propose strategies in preparing Nakhon Pathom high school students' vocational skills for Thailand 4.0. The research was conducted by Ethnographic Delphi Future research (EDFR) technique. The data were collected from 17 experts and 30 stakeholders through organizing a meeting to consider a drafted policy proposal. The research instruments were a semi-structured interview and a questionnaire. The collected data were analyzed for median, interquartile range, and content analysis.

The research findings were as follows :

1) The basic information and the needs for vocational skills in preparing Nakhon Pathom high school students for Thailand 4.0 based on the analysis of current conditions and environmental analysis, showed that most educational institutions had an understanding of only the basic preparation for vocational skills due to inadequate public relations information. Personnel that provided information about preparation for creating knowledge and understanding of vocational skills were limited, and; lack of integration of local entrepreneur database. Moreover, parents did not see the importance of teaching and learning in vocational skills, and therefore, lacked cooperation in encouraging their children to study vocational skills. Thus, there is a need to prepare personnel

to realize and see the importance of preparation for professional skills.

2) The drafted strategies in preparing Nakhon Pathom high school students' vocational skills for Thailand 4.0 consisted of: 2.1) development of the readiness of quality personnel; 2.2) development of standards for learners' potential; 2.3) development of the potential of vocational skills, and; 2.4) promotion and development of a modern network of technology for education. The results of the evaluation of the strategic presentation by experts showed the strategies in preparing Nakhon Pathom high school students' vocational skills for Thailand 4.0 were appropriate and possible at the highest levels.

Keywords : development of strategies in preparing vocational skills, high school students in nakhon pathom, Thailand 4.0

บทนำ

การส่งเสริมให้เยาวชนได้เตรียมความพร้อมด้านอาชีพโดยองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศเป้าหมายการศึกษาโลกใหม่ที่ทุกประเทศสมาชิกทั่วโลกต้องบรรลุภายในปี 2573 โดยการส่งเสริมความรู้และทักษะเพื่ออาชีพ และการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ถือเป็นสองเป้าหมายของการจัดการศึกษาโลกที่สำคัญ ซึ่งเป้าหมายของการศึกษาจึงไม่ใช่เรียนเพื่อรู้วิชาอีกต่อไป แต่ต้องมีอาชีพ และเป็นไปเพื่อพัฒนามนุษย์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

แรงงาน โดยมีมาตรการนำร่องเพื่อเตรียมความพร้อม ในการประกอบอาชีพ ของเยาวชนในพื้นที่ ดังนี้ 1) พัฒนาระบบการจัดการ เป็นกลไกบูรณาการระดับ จังหวัดจัดประสานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยการจัดการศึกษากับหน่วย เศรษฐกิจในตลาดแรงงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง 2) วิจัยสำรวจสถานการณ์ตลาด แรงงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับความต้องการตลาดแรงงานระดับจังหวัด 3) การเตรียมความพร้อมของ นักเรียนตั้งแต่มัธยมต้น เพื่อให้มีเจตคติรักงานและรู้จักวางแผนชีวิตโดยเฉพาะ การเลือกศึกษาต่อในระดับมัธยมปลายสายสามัญหรือสายอาชีพ (แทนการยุติ การศึกษา) รวมถึงการเตรียมผู้ประกอบการด้วย 4) การจัดการศึกษาทางเลือกมัธยม เตรียมอาชีพ ครอบคลุมการศึกษาระดับมัธยมปลายสายสามัญและสายอาชีพ ที่เหมาะสม เน้นความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยมีเป้าหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษาพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีทักษะตรง ตามความต้องการ โดยยังมีโอกาสในการศึกษาต่อและการส่งเสริมศักยภาพการ เรียนรู้ด้วยตนเองในระยะยาวต่อเนื่อง งานส่วนนี้รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และ 5) วิจัยด้านการจัดสรรทรัพยากร และงบประมาณที่เหมาะสมเพียงพอ รวมถึง การวิเคราะห์ต้นทุนและค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพให้ได้ผลมีประสิทธิภาพ (ธันวธิดา วงศ์ประสงค์, 2558 : 1-2)

จากสถานการณ์ปัญหาภาพรวมด้านการศึกษาไทยที่ผ่านมาพบ 3 ประเด็นสำคัญดังนี้ 1) เยาวชนมากกว่าร้อยละ 50 เข้าสู่ตลาดแรงงานด้วย วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า และการศึกษาปัจจุบันไม่ได้เตรียม ความพร้อมด้านการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพให้แก่เยาวชน จากข้อมูลเด็ก ที่เกิดในรุ่นเดียวกัน ตั้งแต่เข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อเนื่องกัน 12 ปี ของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) พบว่า ในแต่ละปีมีเยาวชนหายไปจากระบบการศึกษาด้วยวุฒิการศึกษา

ม.6/ปวช. หรือต่ำกว่าร้อยละ 31 และด้วยวุฒิ ม.3 ร้อยละ 21 2) เสียงสะท้อนจากนายจ้างชี้ว่าลูกจ้างขาดทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานแทบทุกด้าน ผลสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างโดยสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2550) พบว่านายจ้างเกือบทั้งหมดระบุว่าลูกจ้างขาดทักษะที่จำเป็นในทุกด้าน โดยเฉพาะการใช้ภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดคำนวณ เป็นต้น และ 3) ปัญหาอัตราเรียนต่ออุดมศึกษาอยู่ในระดับสูงแต่สวนทางกับการพัฒนาเศรษฐกิจ อัตราการเข้าเรียนต่ออุดมศึกษาของไทยสูงถึงร้อยละ 51 ซึ่งเป็นอันดับ 2 ของประเทศในอาเซียน ขณะที่รายได้ประชาชาติต่อหัวของไทยอยู่ที่ 14,354 เหรียญสหรัฐ ซึ่งต่ำกว่ามาเลเซียถึงร้อยละ 42 ทั้งที่มาเลเซียมีอัตราเข้าเรียนอุดมศึกษาเพียงร้อยละ 36 สะท้อนให้เห็นว่า จำนวนบัณฑิตไทยที่เกินมาไม่ได้มีส่วนช่วยผลักดันการพัฒนาประเทศ (ธันวธิดา วงศ์ประสงค์, 2558 : 2)

สาเหตุสำคัญที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพราะว่าการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากวิกฤติของระบบการศึกษาไทยในเรื่องความทุกข์ของผู้เรียน เพราะเนื้อหาที่เรียน ไม่สอดคล้องกับความ เป็นจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ผู้เรียนต้องจำใจเรียนเรื่องไกลตัว และ มีความทุกข์เพราะต้องท่องจำตลอดเวลา ความทุกข์เกิดจากการเรียนทำให้เด็ก มองว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องสนุก ไม่มีความสุข ไม่น่าเรียน และในการสอบเข้าเรียน ต่อทุกระดับเน้นเฉพาะความจำ ก็ยิ่งเพิ่มความเครียดให้ผู้เรียนมากขึ้น และ นับวันปัญหาเหล่านี้จะรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาใหญ่ของ สังคมได้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยก็ตกต่ำ ไม่สามารถ แข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ทั้งในด้านวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิชาภาษา ต่างประเทศ และขาดทักษะฝีมือในด้านวิชาชีพและการทำงาน (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2557 : 111)

นอกจากนี้ การเตรียมการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 มีปัจจัยหลายอย่างที่ต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังมีบุคลากรทางการศึกษาอีกจำนวนมากที่อยู่ในระบบ 1.0, 2.0, 3.0 ซึ่งการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มปฏิรูปการศึกษาโดยได้กำหนดนโยบาย 2 ภาษา (bilingual policy) และสร้างทักษะด้านวิชาชีพเพื่อเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรม และมีการพัฒนาความสามารถด้านการศึกษา จัดให้มีโรงเรียนการคิดวิเคราะห์ (thinking school) โดยหลักการสำคัญคือ การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาของการศึกษา การใช้วิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ การใช้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาหรือด้านความคิด การใช้เหตุผล และหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ที่เน้นการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการเตรียมการศึกษาจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป ต้องเปลี่ยนระบบการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยเฉพาะการคิดเป็น วิเคราะห์เป็นตามทักษะในศตวรรษที่ 21 และการปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ และการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน

จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐมมีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านทำให้สภาพดินและแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ และจากการกระจายความเจริญของกรุงเทพมหานครและการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าสู่จังหวัดนครปฐม ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดนครปฐมขยายตัวในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอุตสาหกรรม ด้านการบริหาร ด้านการศึกษา มีสถาบันการเงินอยู่จำนวนมาก ทำให้สะดวกในการประกอบกิจกรรมทางพาณิชย์กรรม (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1, ม.ป.ป. : 1) จะเห็นได้ว่า

จังหวัดนครปฐมนั้น เป็นจังหวัดที่มีการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีการนำนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลมาเป็นกรอบหลักในการพัฒนาจังหวัด เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างโอกาสและเพิ่มรายได้ ซึ่งหากสถานศึกษาและสถานประกอบการได้มีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสู่อาชีพ โดยจัดระบบการศึกษาเพื่อการมีงานทำ เป็นระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและเอื้อต่อการพัฒนานักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดเป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สังสมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน รู้จักการหาโอกาสและช่องทางในการทำงาน สรรวจการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติอันดีผ่านทางการศึกษา การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ที่จะตัดสินใจในการศึกษาต่อและการทำงานต่อไปได้ในอนาคต และเป็นการเตรียมคุณลักษณะที่ดีเพื่อการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความถนัด ทักษะและคุณลักษณะของนักเรียนให้สอดคล้องและตรงประเด็นกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตของนักเรียน เพื่อที่จะได้ส่งเสริมศักยภาพความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นและประเทศ

ดังนั้น การจะเปลี่ยนแปลงและขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาทางการศึกษาต้องเป็นการก้าวที่ละก้าวจึงจะเกิดความยั่งยืนได้ และการที่จะเป็นการศึกษา 4.0 ทุกอย่างต้องผ่านการวางแผนเพื่อสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่ดี และต้องใช้ความอดทนและต้องดำเนินงานในทุกภาคส่วนของการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการและความสมดุล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคลากรและการสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนพัฒนาทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม ควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางพัฒนาที่เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างเข้มแข็ง และให้การศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนา ส่งเสริมและปลูกฝังแนวความคิดให้กับพลเมืองและเยาวชนของชาติ

ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ซึ่งองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม ซึ่งจะมีส่วนในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นที่กำลังที่สำคัญของประเทศชาติอย่างเหมาะสมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการการเตรียมพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0
2. ร่างและนำเสนอยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคม 4.0 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ไว้ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ในภาครัฐ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 9 นครปฐม ผู้อำนวยการโรงเรียน จังหวัดนครปฐม นักวิชาการ

อาจารย์ ครู สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครปฐม และกรมจัดหางาน จังหวัดนครปฐม

1.2 กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษาจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 35,548 คน และใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 2000 : 94) ในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน

1.3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ในภาคเอกชน ได้แก่ ตัวแทนสถานประกอบการ และตัวแทนผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และตัวแทนจากชุมชน ในจังหวัดนครปฐม

1.4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการนโยบาย จำนวน 17 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.4.1 ปัจจุบันทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดนครปฐม นักการศึกษาในหน่วยงานของรัฐและเอกชน หรือเป็นที่ปรึกษาด้านการจัดทำยุทธศาสตร์ให้กับหน่วยงานของรัฐและเอกชน

1.4.2 มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการจัดทำยุทธศาสตร์ในองค์การอย่างดีเยี่ยม หรือมีผลงานที่สามารถเห็นได้ในวงการศึกษาศาสตร์ เช่น ตำราหรือผลงานวิจัยต่าง ๆ ในด้านการศึกษาศาสตร์เกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์

1.4.3 เป็นผู้มียุทธศาสตร์ในการกำหนดนโยบายหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านทักษะอาชีพของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

1.4.4 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งด้านการจัดทำยุทธศาสตร์ไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดนครปฐม, 2560)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หลัก การ แนวคิดทฤษฎี และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์ กระบวนการบริหารยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการตรวจสอบสภาพแวดล้อม เพื่อชี้ให้เห็นสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ชี้ให้เห็นอุปสรรคและโอกาสทั้งในปัจจุบันและอนาคต 2) การประเมินข้อดีและข้อเสีย ขั้นตอนการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา องค์ประกอบในการบริหารยุทธศาสตร์ แผนการพัฒนาการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 โดยเริ่มจากยุทธศาสตร์นำเข้า (Strategic Inputs) ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ซึ่งจะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ปฏิบัติการ (Strategic Actions) ประกอบด้วยการกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ (Strategic Determination) และการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ (Strategic Implementation)

4. ขอบเขตด้านเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559- เดือนพฤษภาคม 2560

วิธีการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 โดยผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากวิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง วิธีการเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยแบบสอบถาม วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเทคนิค SWOT Analysis จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละประเด็นที่แตกต่างกัน ได้ผลการการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

ขั้นตอนที่ 2 ร่างยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDR (Ethnographic Delphi Future Research) โดยดำเนินการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ได้ผลการศึกษายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ผู้วิจัยใช้วิธีจัดประชุมข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Meeting) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เอกสารเพื่อการวิเคราะห์ (Documentary Analysis) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเว็บไซต์

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview-form) สำหรับการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ทำการวิจัยมากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคำถามที่ผ่านการกลั่นกรองและพิจารณาแล้วว่าจะสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ชัดเจนและครอบคลุมมากที่สุด โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ก็มีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจัยของยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเนื้อหา (Descriptive Analysis)

3. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบประเมินร่างยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามเป็น 3 ตอน

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 พบว่าความต้องการในการจัดการศึกษามี 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียน ควรให้โรงเรียนมีการประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจแก่ครู-อาจารย์ให้ตระหนักในความสัมพันธ์เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ ควรให้โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนแก่ครู-อาจารย์ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียน และควรให้โรงเรียนจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกรายวิชา เป็นหมวดวิชา และเป็นภาพรวมของโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรให้โรงเรียนกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนในการให้ครู อาจารย์จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รองลงมาได้แก่ ควรให้โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ได้ประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรให้โรงเรียนมีนโยบายให้ครูทุกคนมีแผนการสอนในรายวิชาที่สอนครบทุกรายวิชา

1.3 การจัดการเรียนการสอนด้านทักษะอาชีพของนักเรียน ควรให้โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ ประสบการณ์ มาช่วยสอนในโรงเรียน รองลงมาได้แก่ ควรให้โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนและโรงเรียนควรมีนโยบายให้ครูผู้สอนทุกคนจัดทำแผนการสอนในรายวิชาเกี่ยวกับทักษะอาชีพของนักเรียน

1.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โรงเรียนควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีคุณภาพสนองต่อการเรียนการสอนในด้านห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การจัดสวนป่า ฯลฯ และโรงเรียนควรมีนโยบายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้ชัดเจน ในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ผู้วิจัยได้

สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการส่งเสริมเกี่ยวกับความต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

ด้านการประชาสัมพันธ์ ในด้านการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพเชิงลึกไม่เพียงพอ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันว่าทักษะอาชีพของนักเรียนที่ให้สถานศึกษาจะกำหนดเป็นหลักสูตรนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากเนื่องจากครูหรือผู้สอนไม่มีความชำนาญตลอดจนนโยบายของภาครัฐไม่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ตลอดจนการขาดกลไกในการกำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนและต่อเนื่องไปสู่วิชาชีพ

ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนพบปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ครู-อาจารย์ยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ยึดการสอนแบบเดิม เน้นการบรรยาย สื่อการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ แผนจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นไม่ได้นำมาใช้สอนอย่างจริงจัง ยังเขียนแผนจัดการเรียนรู้เพื่อส่งฝ่ายบริหารมากกว่าที่จะเขียนเพื่อนำไปใช้จริง ครู-อาจารย์มีภาระงานมาก ทำให้การศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนเป็นไปได้ยากขึ้น

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ในการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะดำเนินการผ่านกิจกรรมแนะแนวในด้านอาชีพให้นักเรียน จากการศึกษาพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพ ประกอบกับงบประมาณในการสนับสนุนไม่เพียงพอ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่หลากหลาย ไม่ครอบคลุมในทุกกลุ่มสาระฯ นอกจากนี้ การพัฒนาบรรยากาศของการเรียนรู้นี้ยังเน้นไปที่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เน้นความสวยงามมากกว่าการใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่แท้จริง

ด้านการบูรณาการฐานข้อมูลผู้ประกอบการ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากกว่าที่จะให้เข้าสู่ด้านอาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงขาดข้อมูลหรือมีข้อมูลในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ประกอบการ หรือสถานประกอบการที่ต้องการบุคลากรด้านอาชีพ ทำให้เมื่อต้องเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนจึงมีข้อมูลไม่มากพอที่จะให้ความช่วยเหลือหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนหันมาสนใจทักษะด้านอาชีพมากขึ้น

การที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้บุตรหลานของตนเรียนสายวิชาชีพ เพราะเป็นค่านิยมของผู้ปกครองที่จะให้บุตรหลานของตนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากกว่าที่จะเข้าศึกษาด้านสายอาชีพ ประกอบกับขาดการบูรณาการด้านข้อมูลของผู้ประกอบการกับสถานศึกษา ทำให้เจ้าของสถานประกอบการไม่สามารถรับนักเรียนเข้าประกอบอาชีพได้เนื่องจากขาดทักษะในด้านอาชีพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีข้อมูลมากพอที่จะให้ความช่วยเหลือหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนหันมาสนใจทักษะด้านอาชีพให้มากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลเชิงลึกเพียงพอ มีบุคลากรที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านทักษะอาชีพที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง มีการบูรณาการฐานข้อมูลผู้ประกอบการในท้องถิ่น ทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะอาชีพเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนด้านทักษะอาชีพ

ด้านผู้เรียนผลการวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 พบว่า สถานศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ รองลงมา ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานศักยภาพของผู้เรียน การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะอาชีพ และการพัฒนาและส่งเสริมระบบเครือข่ายเทคโนโลยี

ตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนด้านทักษะอาชีพ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดสรรงบประมาณในการเรียนการสอน และปัญหาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ตามลำดับ

ส่วนผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 จะต้องดำเนินการพัฒนายุทธศาสตร์ในทุกยุทธศาสตร์เพราะพื้นที่แสดงไว้ทั้งหมด 4 ตำแหน่ง ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ที่เน้นการพัฒนามากที่สุดคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา (WO Strategies) ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายโดยใช้ความได้เปรียบด้านโอกาสมาปิดจุดอ่อนเพื่อสร้างเป็นร่างข้อเสนอการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

การคิดชุดของยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมขององค์กร Wheelen และ Hunger (2004 : 114-115) กล่าวว่า จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการเชื่อมโยงมุมมองทั้งสี่ด้านเข้าด้วยกันคือการเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเข้าด้วยกันเพื่อนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรนั้นเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกมิติที่ส่งผลทำให้ได้ยุทธศาสตร์ที่ตรงประเด็น ชัดเจนและท้าทายต่อการพัฒนาศักยภาพในเชิงรุกขององค์กร โดยยุทธศาสตร์ SO นั้น เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการใช้จุดแข็งในองค์กรร่วมกับโอกาสที่เอื้อจากภายนอก เป็นการคิดในเชิงรุกที่ดึงเอกลักษณ์ความโดดเด่นขององค์กรมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ยุทธศาสตร์ WO เป็นวิธีการที่จะลดจุดอ่อนภายในองค์กรให้หมดไปหรือให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้ข้อได้เปรียบหรือโอกาสจากภายนอกมาช่วยแก้ไข เช่น กำลังคน เทคโนโลยี เป็นต้น ยุทธศาสตร์ ST เป็นวิธีดำเนินการ

ที่จะใช้จุดแข็งภายในองค์กรในการควบคุม หรือจัดการกับอุปสรรคหรือภัยคุกคามจากภายนอกซึ่งอาจดำเนินการในลักษณะที่เสริมจุดแข็งภายในก่อนเพื่อป้องกันอุปสรรคหรือภัยคุกคามจากภายนอก ส่วนยุทธศาสตร์ WT นั้นเป็นยุทธศาสตร์ที่แสดงถึงความพยายามอย่างที่สุดที่จะลดจุดอ่อนภายในองค์กรซึ่งเป็นการดำเนินการในเชิงรับและในเวลาเดียวกันจะต้องคิดหาวิธีที่จะหลีกเลี่ยงอุปสรรค ขัดจำกัด หรือภัยคุกคามจากภายนอกให้ได้ซึ่งอาจเป็นวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนขององค์กร

2. ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 โดยสรุปผลการวิเคราะห์จากประเด็นข้อเสนอการพัฒนาร่างยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ผู้วิจัยได้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะในการจัดกลุ่มยุทธศาสตร์และนำผลการวิเคราะห์เรียงตามลำดับประเด็นข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะในรอบที่ 3 ประกอบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาความพร้อมด้านการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่าประเด็นข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00) เมื่อพิจารณากลยุทธ์เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์พบว่า

กลยุทธ์ที่ 1.1 ความพร้อมในด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้เพื่อทักษะอาชีพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 1.2 ความพร้อมในด้านการพัฒนาผู้เรียนเข้าถึงบริการ และข้อมูลต่าง ๆ ของนโยบายการส่งเสริมและข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ ทักษะอาชีพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็น ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 1.3 การเตรียมความพร้อมและส่งเสริมการพัฒนา บุคลากรในหน่วยงานให้มีทักษะความสามารถในการสนับสนุนการเตรียมความ พร้อมด้านทักษะอาชีพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนามาตรฐานศักยภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีความเห็น สอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่าประเด็นข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00) เมื่อพิจารณากลยุทธ์ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ พบว่า

กลยุทธ์ที่ 2.1 ความพร้อมด้านความรู้และทักษะตรงตามความ ต้องการของตลาดแรงงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 2.2 ความพร้อมด้านทักษะการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 2.3 ความพร้อมด้านจริยธรรมในวิชาชีพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะอาชีพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่าประเด็น

ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00) เมื่อพิจารณากลยุทธ์เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ พบว่า

กลยุทธ์ที่ 3.1 สร้างและส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 3.2 สร้างโอกาสและช่องทางด้านอาชีพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อการมีงานทำ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 3.3 สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนา ศักยภาพหรือทักษะอาชีพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาและส่งเสริมให้มีระบบเครือข่าย เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 มีความเห็น สอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่าประเด็นข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ที่ 4 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00) เมื่อพิจารณากลยุทธ์ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ พบว่า

กลยุทธ์ที่ 4.1 การส่งเสริมและสร้างเครือข่ายทางการศึกษาด้าน ทักษะอาชีพที่มีศักยภาพ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

กลยุทธ์ที่ 4.2 การสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพที่ เป็นนวัตกรรมและความคิดเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง (มีค่าไม่เกิน 1.50) และเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Md. เท่ากับ 5.00)

3. ผลนํายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ที่ร่างขึ้นมาพัฒนาโดยผ่านการรับรองจากการประชุมข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้ยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด และกลยุทธ์ 11 กลยุทธ์ที่มีความเป็นประโยชน์และถูกต้องในระดับมากที่สุด

สรุปสาระของยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ได้ 4 ยุทธศาสตร์และ 11 กลยุทธ์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาความพร้อมด้านการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เพื่อทักษะอาชีพ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาให้ผู้เรียนเข้าถึงบริการและข้อมูลต่าง ๆ ของนโยบายการส่งเสริมและข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 กลยุทธ์ที่ 3 เตรียมความพร้อมและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีทักษะความสามารถในการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนามาตรฐานด้านศักยภาพของผู้เรียน ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 1 ด้านความรู้และทักษะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน กลยุทธ์ที่ 2 ด้านทักษะการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กลยุทธ์ที่ 3 ด้านจริยธรรมในวิชาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะอาชีพ ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 1 สร้างและส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและช่องทางด้านอาชีพเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อการมีงานทำ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพ หรือทักษะด้านอาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยี ที่ทันสมัยเพื่อการศึกษา ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมและสร้าง เครือข่ายทางการศึกษาด้านทักษะอาชีพที่มีศักยภาพ กลยุทธ์ที่ 2 การสนับสนุน การจัดการศึกษาด้านทักษะอาชีพที่เป็นนวัตกรรมและความคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการและเกิดความภาคภูมิใจของประชาชนในพื้นที่

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะ อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคม ไทย 4.0 สามารถอภิปรายผลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาความพร้อมด้านการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ อภิปรายผลในภาพรวมได้ดังนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความ ต้องการด้านการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนในระดับ เบื้องต้นเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลเชิงลึกมีไม่เพียงพอ บุคลากร ของภาครัฐที่ให้ข้อมูลมีจำนวนจำกัดไม่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ขาดการ บูรณาการฐานข้อมูลผู้ประกอบการ และไม่มีความชัดเจนของหน่วยงานที่ทำ การกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการด้านการเตรียมความ พร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยควร มีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ 1) การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายควรดำเนินการผ่านกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพให้นักเรียนสามารถ พิจารณาศักยภาพของตนเองเพื่อที่จะศึกษาต่อในสายอาชีพในสถาบัน อุดมศึกษาได้อย่างชัดเจน 2) การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีความต่อเนื่องมาจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีทิศทางการพัฒนาทักษะอาชีพที่ชัดเจน 3) การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีความหลากหลายด้านวิชาชีพที่ให้นักเรียนศึกษา และ 4) การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีบุคลากรของสถานศึกษาที่มีความรู้ในการแนะแนวและฝึกทักษะอาชีพอย่างเพียงพอ สถานศึกษาควรเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ ประสบการณ์ มาช่วยสอนในโรงเรียน นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนทุกคนจัดทำแผนการสอนในรายวิชาอาชีพ และสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพโดยเน้นการปฏิบัติจริง เพื่อแก้ประเด็นปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและแรงงานที่มีทักษะด้านการบริหารที่เป็นมืออาชีพเข้ามาทำงาน ถือเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการประสบอยู่ในปัจจุบันด้วยเหตุผลเรื่องของสถานประกอบการที่มีการกำหนดโครงสร้างองค์กรที่ยังไม่ได้มาตรฐานและชัดเจน ทำให้บุคลากรหรือแรงงานขาดความเชื่อมั่นในเรื่องของความมั่นคง สวัสดิการ และความก้าวหน้าในอาชีพ ผลที่ได้จากการศึกษาสอดคล้องกับ ประชาคม จันทรชิต (2560: ออนไลน์) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะ เยาวชนรุ่นใหม่เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ดังนี้คือ การศึกษาไทยจะต้องพัฒนาความรู้และทักษะของคนรุ่นใหม่ให้ตรงกับสมรรถนะที่พลโลกต้องการในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแนวทางการพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่มี 7 ด้านคือ มีความรู้ด้านเทคโนโลยี มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการติดต่อสื่อสาร มีความรู้ในเชิงธุรกิจและการประกอบการ และมีการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการสร้างคนให้สมบูรณ์ใน 3 มิติตามแนวทางของท่านพุทธทาสคือ สอนคนให้มีความรู้และสติปัญญา ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และสอนอาชีพให้คนสามารถออกไปทำงานได้ ซึ่งเป้าหมายของ

ยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 คือเปลี่ยนจากทำมากได้น้อย ไปเป็นทำน้อยแต่ได้มาก ด้วยการใช้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ ถ้าเราต้องการที่จะข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญคือรายได้ต่อหัว เราจะต้องเพิ่มผลิตภาพของคนไทยด้วยการพัฒนาทุนมนุษย์ ด้วยการจัดการศึกษาให้ผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้คนไทยมีขีดความสามารถและมีศักยภาพในการแข่งขันได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนามาตรฐานด้านศักยภาพของผู้เรียนด้านการจัดการศึกษา พบว่า นักเรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ไม่สนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียน ผู้ปกครองนักเรียนยังขาดการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนในปกครองของตนเป็นได้เพียงแค่รับทราบเท่านั้น ครู-อาจารย์ผู้สอน ยังเน้นการท่องจำเป็นหลักใหญ่ ควรใช้วิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย สถานศึกษาควรที่จะชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครู-อาจารย์ให้ตระหนักในความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนเพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทุกรายวิชา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเป็นภาพรวมของโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และควรที่จะกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนในการให้ครู-อาจารย์จัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ได้ประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552 : ก-ง) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาด้านผู้เรียน ผู้เรียนขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้

โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่าน การเขียน การพูดสื่อสาร การฟัง การคิดเลข และการจัดลำดับความคิดที่เป็นระบบ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน ผู้เรียนมีปัญหาครอบครัวยากจน ขาดความพร้อมในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจำนวนหนึ่งเป็นผู้เรียนในครอบครัวยากจน ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการอบรมดูแล และไม่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้ปกครองเท่าที่ควร เป็นเหตุให้ขาดความพร้อมในการเรียนรู้ ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบและไม่ตั้งใจทำงาน โดยผู้เรียนกลุ่มนี้ไม่นำอุปกรณ์การเรียนมาเรียน ไม่ตั้งใจทำงาน ทำให้มีผลงานที่ไม่มีคุณภาพและเป็นปัญหาในชั้นเรียน ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้และขาดนิสัยใฝ่เรียนรู้ ทั้งนี้เพราะมีสิ่งที่เราให้ความสนใจมากกว่าการเรียนรู้ เช่น การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ การสนใจเพศตรงข้าม เนื่องจากเข้าสู่วัยรุ่น การเที่ยวห้างและแหล่งบันเทิง การไม่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพด้านทักษะอาชีพ การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีไม่หลากหลาย ไม่ครอบคลุมซึ่งอาจจะเป็นเพราะงบประมาณในการสนับสนุนไม่เพียงพอ การพัฒนาบรรยากาศของการเรียนรู้ยังเน้นไปที่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เน้นความสวยงามมากกว่าการใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่แท้จริง และด้านการบูรณาการฐานข้อมูลผู้ประกอบการจากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่จะให้ผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากกว่าที่จะให้เข้าสู่ด้านอาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงไม่มีข้อมูลหรือไม่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการที่ต้องการบุคลากรด้านอาชีพ ทำให้เมื่อต้องการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนจึงมีข้อมูลไม่มากพอที่จะให้ความช่วยเหลือส่งเสริมให้ผู้เรียนหันมาสนใจทักษะด้านอาชีพมากขึ้น

สอดคล้องกับ จุฬารัตน์ ศรวณะวงศ์ (2552) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา
ตัวแบบของกลยุทธ์การจัดการความรู้มหาวิทยาลัยขอนแก่นในด้านการ
แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาให้มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยี
ที่ทันสมัยเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรจะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน
ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่เกิดจากการ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงและองค์ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและ
ชุมชนดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนและผู้ประกอบการรับทราบ
ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ผ่านมาตรการและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ อาทิ การ
ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ การฝึกอบรมของหน่วยงานโดยตรงหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง การจัดทำเว็บไซต์ การจัดทำหนังสือเผยแพร่ข้อมูล รวมถึงการออก
ไปบรรยายให้ความรู้กับผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ในด้านการศึกษา ก็ได้
พยายามที่จะให้สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียนเพื่อ
ที่จะได้จัดทำแผนงานหรือทิศทางการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมทักษะ
ด้านอาชีพให้แก่ผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0
ผลที่ได้จากการศึกษาสอดคล้องกับ ชำนาญ เหล่ารักผล (2553) ที่ทำการวิจัย
เรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนในเครือมูลนิธิ
คณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยว่า ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบ
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการความรู้และการสร้างเครือข่ายภายในและ
ภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้ และเสนาะ กลิ่นงาม (2551) ที่ได้
ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่
เชื่อมโยงหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

การพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0
มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้สัมภาษณ์ มีความเห็นว่า การนำ

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ไปสู่การปฏิบัติจริงในแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้กำหนดยุทธศาสตร์จะต้องนำไปปฏิบัติให้ได้ตามยุทธศาสตร์ ตามที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิจากที่ประชุมกล่าวว่า “เป็นยุทธศาสตร์ที่ดีและใช้ได้เพราะตรงกับสิ่งที่ผู้ประกอบการต้องการ และเพื่อเป็นการส่งเสริมตามยุทธศาสตร์นั้นจะต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องอันนี้จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะด้านอาชีพที่สามารถแข่งขันได้” และนอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมได้อภิปรายเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ว่ายุทธศาสตร์นี้ดังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านอาชีพ โดยมีหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของผู้ประกอบการในท้องถิ่นแล้วจึงพัฒนาส่งเสริมยกระดับขีดความสามารถให้ได้มาตรฐานและคุณภาพที่สูงขึ้น นอกจากนี้ควรมีการปรับกระบวนการพัฒนาและการดำเนินยุทธศาสตร์กลยุทธ์ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยเน้นการติดตามและประเมินผลของยุทธศาสตร์อย่างจริงจัง การกำหนดยุทธศาสตร์ควรดำเนินการจากล่างขึ้นสู่บน ควรปรับทิศทางในดำเนินการให้เป็นเอกภาพหนึ่งเดียวซึ่งอาจทำได้ยากเพราะมีหลายหน่วยงานที่ร่วมกันรับผิดชอบ ดังนั้นควรปรับโครงสร้างภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการ สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบและสถานประกอบการ นอกจากนี้ควรส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดและข้อระเบียบเกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในด้านทักษะอาชีพด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 หน่วยงานที่ส่งเสริมและพัฒนาโดยตรงมีการดำเนินการที่ทับซ้อนและไม่ได้มีการกิจหลักเพื่อที่จะเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ในทางปฏิบัติหน่วยงานพัฒนาส่งเสริมยังขาดการบูรณาการร่วมกันของนโยบาย ประกอบกับงบประมาณเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

2. ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าแม้ภาครัฐจะมีนโยบายและมาตรการให้ส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมาโดยตลอด ไม่ได้ส่งผลทำให้สถานศึกษาหรือผู้ประกอบการมีความรู้และความเข้าใจเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะด้านอาชีพ ประกอบกับมีปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานที่มีภารกิจในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบหรือโครงสร้างสำหรับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรองรับสังคมไทย 4.0 ในพื้นที่อื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างองค์ความรู้นวัตกรรมสำหรับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อมีรูปแบบองค์ความรู้สำหรับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพ
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับศักยภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเฉพาะกลุ่ม เพื่อที่จะได้เตรียมความพร้อมด้านทักษะอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับความต้องการในตลาดวิชาชีพและตรงตามความต้องการของสถานประกอบ
4. ควรมีการศึกษากำหนดยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติโดยนำไปใช้กับกลุ่มเฉพาะเพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2552). การพัฒนาตัวแบบของกลยุทธ์การจัดการความรู้มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชำนาญ เหล่ารักผล. (2553). การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธันว์ธิดา วงศ์ประสงค์. (2558). **ทิศทางการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ**. ในจดหมายข่าว สสค. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน
- ประชาคม จันทรชิต. (2560). **เตรียมความพร้อมแรงงานรุ่นใหม่ขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0**. เข้าถึงได้จาก <http://blog.eduzones.com/jipatar/172870> (Jan 30, 2560).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). **“การดำเนินงานด้านนโยบายการศึกษาขององค์กรนโยบายการศึกษาระดับชาติในกลุ่มประเทศอาเซียนและอาเซียนบวกสาม”**. งานวิจัย. กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์ภาคเหนือตอนบน 1. (ม.ป.ป.). **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (พ.ศ. 2561-2564)**. เชียงใหม่ : กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1.
- เสนาะ กลิ่นงาม. (2551). **การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (2000). “Determining Sample Size for Reseach Activities.” **Educational and Psychological Measurement** 30, 3 : 608